

Vyřizuje:
Kancelář AV ČR

Č. j.: AVCR 1542/2025 SPO

URL:
http://interni.avcr.cz/Dokumenty/Interni_normy/

Interní předpisy

Akademie věd ČR

Směrnice Akademické rady Akademie věd ČR č. 2

ze dne 4. února 2025,

o ochraně práv AV ČR

Směrnice rozeslána dne 6. února 2025

HLAVA I

Obecná ustanovení

§ 1

Základní ustanovení

- (1) Tato směrnice je vydávána za účelem ochrany osob působících v Akademii věd České republiky (dále také jako „AV ČR“) a na pracovištích AV ČR bez ohledu na jejich pracovněprávní vztah, pracovní zařazení, zásluhy, zkušenosti nebo akademické hodnosti (dále jen „pracovníci a pracovnice“), a to včetně studujících a externě spolupracujících osob.
- (2) Cílem této směrnice je posílení ochrany osob uvedených v odst. 1 před nežádoucím chováním, které nespadá do oblasti etiky vědecko-výzkumné činnosti a je zejména vymezeno v Kodexu chování v Akademii věd ČR¹ (dále jen „nežádoucí chování“). Nežádoucí chování stanovené v Etickém kodexu vědecko-výzkumné činnosti v Akademii věd ČR² řeší Komise pro etiku vědecké práce AV ČR, která je pomocným orgánem Vědecké rady AV ČR. V případě nejasností se má za to, že nežádoucí chování se posuzuje podle této směrnice.
- (3) Ochrana před nežádoucím chováním podle odst. 2 je realizována ochránci práv na pracovištích AV ČR, pokud jsou zřízeni, nebo prostřednictvím ochránce práv AV ČR³. Funkci ochránce práv AV ČR vykonávají jedna nebo i dvě osoby (tzv. tandem); v případě tandemu vykonávají svou činnost samostatně, čímž není dotčena možnost jejich vzájemné spolupráce. Tandem nemohou vykonávat osoby stejného genderu.
- (4) Administrativní podporu ochránce práv AV ČR zajišťuje tajemník, který je zaměstnancem Kanceláře AV ČR.⁴ Tajemník je povinen zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o kterých se dozvěděl v souvislosti s výkonem své funkce. Tato povinnost platí i po skončení jeho funkce.
- (5) Ochránce práv AV ČR jmenuje a odvolává předseda AV ČR⁵ a je v pracovněprávním vztahu nebo smluvním vztahu k Akademii věd ČR. Funkční období ochránce práv AV ČR je nejméně 2 roky a nejvíce 4 roky. Počet funkčních období není omezen. Funkce je obsazována na základě výběrového řízení podle hlavy IV této směrnice.

HLAVA II

§ 2

Působnost

- (1) Ochránce práv AV ČR prověřuje podněty a konkrétní situace týkající se nežádoucího chování v AV ČR a na pracovištích AV ČR (dále „prověřování podnětu“) a rovněž se podílí na vytváření opatření a postupů prevence nežádoucího chování. Výstupy ochránce práv AV ČR mají doporučující charakter.

¹ Pokyn Akademické rady Akademie věd ČR č. 6/2024, kterým se vydává Kodex chování v Akademii věd ČR (dále též „Kodex chování v Akademii věd ČR“).

² Etický kodex vědecko-výzkumné činnosti v Akademii věd České republiky schválen Akademickým sněmem 15. dubna 2024.

³ Rozuměj: ochránce práv AV ČR nebo ochránkyně práv AV ČR; dále v textu uváděn jako ochránce práv AV ČR.

⁴ Rozuměj: tajemník nebo tajemnice; zaměstnanec nebo zaměstnankyně; dále v textu uváděn jako tajemník nebo jako zaměstnanec.

⁵ Rozuměj: předseda AV ČR nebo předsedkyně AV ČR; dále v textu uváděn jako předseda AV ČR.

- (2) Ochránce práv AV ČR zejména:
- a) řídí se Kodexem chování v Akademii věd ČR,
 - b) šíří v prostředí AV ČR povědomí o bezpečném pracovním prostředí a o způsobech předcházení nežádoucímu chování, zejména prostřednictvím vzdělávání v AV ČR a na pracovištích,
 - c) poskytuje pomoc osobám, které se na něj obrátí, případně je odkáže na jiné příslušné orgány a instituce,
 - d) prověřuje podněty osob uvedených v § 1 odst. 1,
 - e) prověřuje podněty a konkrétní situace z vlastní iniciativy, pokud má důvodné podezření na nežádoucí chování,
 - f) navrhuje opatření k řešení podnětů a konkrétních situací, případně dlouhodobá opatření s preventivním účinkem,
 - g) hájí oprávněné zájmy osob uvedených v § 1 odst. 1,
 - h) v případě potřeby navrhuje předsedovi AV ČR ustavení nezávislé ad hoc expertní pracovní skupiny pro prověřování podnětu.
- (3) Ochránce práv AV ČR se nezabývá:
- a) podněty z oblasti pracovního práva,
 - b) podněty týkajícími se porušení vnitřních předpisů a procesů AV ČR nebo pracovišť AV ČR,
 - c) podněty týkajícími se porušení etiky vědeckovýzkumné činnosti; ty předává Komisi pro etiku vědecké práce AV ČR,
 - d) oznámeními protiprávního jednání podle zákona o ochraně oznamovatelů, tzv. „whistleblowing“⁶, ledaže si to příslušná osoba vyžádá a oznamovatel s tím souhlasí.
- (4) Ochránce práv AV ČR nezasahuje do činnosti a rozhodování orgánů AV ČR a orgánů pracovišť AV ČR, nerozhoduje o právech a povinnostech osob podle § 1 odst. 1 a nejedná jako správní orgán.

§ 3

Zásady

- (1) Ochránce práv AV ČR se řídí zásadami nezávislosti, zajištění bezpečí, transparentnosti, prevence a empatického a participativního přístupu. V rámci zásady transparentnosti přehledně informuje o rozsahu své činnosti a podílí se na srozumitelné komunikaci o hodnotách a cílech AV ČR jako celku.
- (2) Ochránce práv AV ČR se nesmí účastnit prověřování podnětů, u nichž existuje riziko jeho podjatosti nebo kde sám oznámí střet zájmů. Střetem zájmů se rozumí též minulé nebo současné osobní vazby ochránce práv AV ČR, které mohou nepříznivě ovlivnit jeho nezávislost. V případě, že funkci vykonává tzv. tandem, přebírá prověřování podnětu druhý ochránce práv AV ČR. V případě, že tandem není, jmenuje předseda AV ČR ad hoc komisi.
- (3) Ochránce práv AV ČR je povinen zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o kterých se dozvěděl v souvislosti s výkonem své funkce, s výjimkou § 4. To platí i po skončení

⁶ Zákon č. 171/2023 Sb., o ochraně oznamovatelů.

jeho funkce. Tím není dotčena možnost vzájemné spolupráce v případě tzv. tandemu podle § 1 odst. 3.

- (4) Osoba, která se obrátí na ochránce práv AV ČR, nesmí být z tohoto důvodu jakýmkoliv způsobem postihována nebo znevýhodňována.
- (5) Ochránce práv AV ČR může z důvodu prověřování podnětu nežádoucího chování vyžadovat informace od orgánů a zaměstnanců AV ČR nebo pracovišť AV ČR. Prověřování podnětu uskutečňuje v úzké součinnosti s ředitelem nebo ředitelkou pracoviště AV ČR, pokud je to účelné a nedošlo by tím ke střetu zájmů týkajících se oznamujících a dotčených osob.
- (6) Při prověřování podnětu se ochránce práv AV ČR řídí zejména těmito zásadami:
 - a) zachovává princip nestrannosti a nezávislosti a nepřijímá při své činnosti pokyny od žádných osob nebo orgánů,
 - b) dbá na zachování důstojnosti oznamujících a dotčených osob a v případě jejich požadavku také na zachování anonymity.
- (7) Ochránce práv AV ČR se průběžně seznamuje s relevantními interními předpisy v Akademii věd ČR, vzdělává se a dbá o svůj profesní rozvoj.

HLAVA III

Součinnost a spolupráce

§ 4

Předseda AV ČR a ochránce práv AV ČR

- (1) Ochránce práv AV ČR jedná v součinnosti s předsedou AV ČR.
- (2) Ochránce práv AV ČR průběžně informuje předsedu AV ČR o své činnosti a dále mu předkládá:
 - a) průběžné písemné zprávy o prověřování podnětů,
 - b) závěrečnou písemnou zprávu o své činnosti za předchozí kalendářní rok, nejpozději do 28. února následujícího roku.
- (3) Ochránce práv AV ČR je povinen předsedu AV ČR bezodkladně informovat:
 - a) pokud nemůže vykonávat funkci ochránce práv AV ČR,
 - b) o skutečnosti, která mu brání prověřit konkrétní podnět, nebo
 - c) o skutečnostech, které při výkonu své funkce shledá za podstatné.
- (4) Ochránce práv AV ČR může se souhlasem předsedy AV ČR zveřejnit své vyjádření k podnětu nebo konkrétní situaci. Svě vyjádření zveřejní vždy, pokud je k tomu předsedou vyzván.
- (5) V případě podnětu na nežádoucí chování předsedy AV ČR nebo podnětu, jež podává předseda AV ČR na nežádoucí chování jiné osoby vůči jemu samotnému, jedná ochránce práv AV ČR v součinnosti s některým z místopředsedů Akademické rady AV ČR.
- (6) Stížnosti proti postupu ochránce práv AV ČR vyřizuje předseda AV ČR.

§ 5

- (1) Ochránce práv dále spolupracuje zejména:
 - a) na interní úrovni AV ČR s orgány AV ČR, ředitelem Kanceláře AV ČR a předsedou Komise pro etiku vědecké práce AV ČR,
 - b) na interní úrovni pracovišť AV ČR s orgány pracovišť AV ČR, zejména s ředitelem, který mu poskytuje svoji součinnost, příp. s ochráncem práv, pokud je taková nebo podobná pozice zřízena,
 - c) na externí úrovni s podobně odborně zaměřenými osobami, zejména ochránci práv (ombudsosebními) vysokých škol.
- (2) Orgány pracoviště AV ČR a osoby podle § 1 odst. 1 poskytují ochránci práv AV ČR potřebnou součinnost, zejména při prověřování podnětů a při vytváření opatření a postupů prevence nežádoucího chování, včetně vzdělávání v této oblasti.

HLAVA IV

Výběrové řízení na funkci ochránce práv AV ČR

§ 6

Předseda AV ČR jmenuje členy a členky výběrové komise pro obsazení funkce ochránce práv AV ČR, které předsedá on nebo jím pověřený zástupce. Výběrové řízení realizuje Kancelář AV ČR.

§ 7

Kvalifikační předpoklady pro funkci

- (1) Požadavky na funkci ochránce práv AV ČR jsou zejména:
 - a) vysokoškolské vzdělání (nejméně magisterský stupeň),
 - b) trestní bezúhonnost,
 - c) velmi dobrá znalost českého nebo slovenského jazyka a dobrá znalost anglického jazyka na úrovni umožňující prověřit podněty cizojazyčných osob,
 - d) odbornost nebo pracovní zkušenost relevantní k očekávanému okruhu podnětů, zejména v oblasti rovných příležitostí, šikany, diskriminace osob nebo sexuálního obtěžování,
 - e) znalost základů pracovního práva,
 - f) výcvik řešení sporů výhodou.

§ 8

Společná ustanovení

Kancelář AV ČR poskytuje potřebnou podporu jeho činnosti, a to zejména právní, materiální a technickou a možnost vzdělávání se, a vytváří takové podmínky, aby mohl svoji činnost vykonávat nezávisle.

§ 9

Účinnost

Tato směrnice nabývá účinnosti dnem 10. února 2025.

prof. RNDr. Eva Zažímalová, CSc., dr. h. c.
předsedkyně AV ČR